

Hugo Bouter

Twaalf tempeltaferelen in het Lukasevangelie

Lukas 1:8 - 24:53

Lukas' bijdragen aan het Nieuwe Testament

Een groot deel van het Nieuwe Testament hebben wij te danken aan Lukas, de geliefde arts en de naaste medewerker van de apostel Paulus (Kol. 4:14; 2 Tim. 4:11). Zoals bekend is hij de enige evangelist die een lang vervolg heeft geschreven op zijn evangelie, namelijk de Handelingen van de apostelen (vgl. Luk. 1:1-4 met Hand. 1:1). Dit tweede boek vormt de *schakel* tussen de evangeliën en de rest van het Nieuwe Testament, met name de brieven van Paulus. Het laat ons zien hoe het leven en het werk van de Heer Jezus uitmondde in het leven van de jonge gemeente en de arbeid van de apostelen.

Lukas was vermoedelijk ook de enige auteur van heidense origine (veelal wordt aangenomen dat hij een bekeerde Griek was), die een bijdrage heeft geleverd aan het Nieuwe Testament. Zijn evangelie is ook geadresseerd aan een bekeerde Griek, Theofilus, d.i. 'liefhebber van God' of 'vriend van God'. Terwijl Mattheüs zich speciaal richt tot de Joden en Christus voorstelt als de beloofde Koning der Joden, maakt Lukas ons duidelijk dat de genade van God, zoals die in de Mens Christus Jezus is verschenen, zich uitstrekt *tot alle mensen*.

De menswording van Christus is het bewijs dat God in *mensen* een welbehagen heeft gevonden (Luk. 2:14). Het *universele* karakter van het heil van God wordt

door Lukas beklemtoond. In het boek Handelingen zien wij dan hoe het evangelie daadwerkelijk wordt uitgedragen *onder de volken*.

Jeruzalem en de tempel

De wereldwijde strekking van de boodschap van Lukas maakt het des te opmerkelijker dat hij zoveel aandacht besteedt aan Jeruzalem en de tempel, het centrum van de Joodse godsdienst. Zijn evangelie begint én eindigt met mensen die zich in de tempel bevinden. Zacharias was een priester en zijn vrouw Elizabeth was uit de dochters van Aäron. Zacharias kwam in de tempel om te reukofferen (Luk. 1:9). Wij zien hier ook Simeon en Anna bij het Kind Jezus in de tempel, en wij vinden Hem opnieuw als twaalfjarige jongen te midden van de leraren in de tempel (Luk. 2:21vv.). De climax van de verzoeking in de woestijn vindt hier plaats op de dakrand van de tempel (Luk. 4:9).

Zo vinden wij vele ‘tempeltaferelen’ in dit evangelie, dat besluit met de aanwezigheid van de discipelen in de tempel na Christus’ hemelvaart (Luk. 24:50-53). Het is de moeite waard over die taferelen na te denken en daaruit de nodige lessen te putten voor onszelf. De interesse die Lukas toont voor Jeruzalem en voor de tempel deelt hij overigens met Johannes, de vierde evangelist, die een bekende was van de hogepriester (Joh. 18:15).

Jeruzalem is de plaats van de kruisiging, de opstanding en de hemelvaart van Christus. Het is de plaats van Zijn ‘uitgang’ uit deze wereld en Zijn ‘opneming’ in de hemel (Luk. 9:31, 51). Het is de plaats waar het ‘tempelhuis van Zijn lichaam’ is afgebroken en in drie dagen weer is opgericht (Joh. 2:19-22).

De symbolische betekenis van de tempel

Op die manier bepalen beide evangelisten ons bij de centrale gebeurtenissen uit de heilsgeschiedenis die zich hier hebben afgespeeld, terwijl Johannes direct al zinspeelt op een belangrijke symbolische betekenis van de tempel te Jeruzalem. Dit godshuis was een beeld van een andere ‘woning’ van God, en wel de ‘tempel’ van Christus’ lichaam. Want in Christus woont de hele volheid van de Godheid lichamelijk (Kol. 1:19; 2:9).

In de tweede plaats was de tempel een type van het 'lichaam' van Christus in de huidige bedeling, namelijk de gemeente die een heilige tempel is in de Heer en de woonplaats van God in de Geest (Ef. 2:18-22).

In de derde plaats vormden tabernakel en tempel onder het oude verbond een symbolische voorstelling van de woonplaats van God Zelf in de hemel (Hebr. 8:1-2; 9:11,24).

De taferelen die Lukas schetst in en rondom de tempel zijn dus ook toepasbaar op onszelf als 'het huis van God, dat is de gemeente van de levende God' (1 Tim. 3:15). De gemeente is immers Gods *huidige* tempel in de Geest, en haar leden naderen als priesters in Gods heilige tegenwoordigheid (1 Petr. 2:5).

Een priesterlijk volk

In Lukas 1 en 2 zien wij echter *Israël* als een priesterlijk volk bij uitstek. Wij worden hier geconfronteerd met een gelovig overblijfsel, dat staat in de traditie van Maleachi 3:16-17. Het is een overblijfsel dat de Heere vreest en Zijn aangezicht zoekt in Zijn tempel. Zacharias en Elizabeth, Simeon en Anna, en anderen die de verlossing van Jeruzalem verwachtten, vormen hiervan de vertegenwoordigers. Zij worden in kennis gesteld van de vervulling van Gods beloften ten aanzien van de Messias Die zou komen. God openbaart Zich aan hen en Hij toont hun hoe Hij Zich over Zijn volk ontfermt door de zending van resp. Johannes de Doper – de voorloper, de heraut van de Koning – en de Koning Zelf, de beloofde Messias uit het geslacht van David.

Het is in de tempel, in Gods heilige tegenwoordigheid, dat deze dingen worden bekendgemaakt – en wel aan een *priesterlijk* volk dat voor Gods aangezicht verschijnt. Dat behelst een praktische les voor onszelf: wij dienen te naderen in de tegenwoordigheid van God in het heiligdom om daar iets te horen over de heerlijkheid van Christus, Die voor ons nog moet terugkomen, en Hem daar te zien met het oog van het geloof (vgl. Hebr. 10:19-22). Hoeveel eenvoudiger is dat voor ons die leven in de tijd van de genade en die door Christus altijd vrij tot God mogen naderen, dan dat het was voor deze gelovigen uit Israël die zich naar de tempel te Jeruzalem moesten begeven en nooit vrij het heiligdom zelf mochten betreden!

Samenvatting

Samenvattend vinden wij de volgende tempeltaferelen in Lukas en de praktische toepassing daarvan voor onszelf in de huidige bedeling:

1. *Eerste tafereel: een reukoffer brengen in de tempel* (Luk. 1:5-23). Wij zien hier de priester Zacharias in de tempel te Jeruzalem. Als christenen mogen wij nu priesterdienst voor God verrichten en geestelijke offeranden brengen in het hemelse heiligdom. Anders dan Zacharias hebben wij daartoe altijd vrijmoedigheid door het bloed van Jezus (Luk. 1:8v.; Hebr. 10:19-22; 1 Petr. 2:5). Ware aanbidding is niet aan tijd of plaats gebonden (vgl. Joh. 4:23-24).
2. *Tweede tafereel: Woord en Geest leiden ons naar de tempel* (Luk. 2:22:35). Christus werd geboren uit de maagd Maria, geboren onder de wet (Gal. 4:4). Hij werd overeenkomstig de voorschriften van de wet aan God voorgesteld in de tempel te Jeruzalem. De met Gods Geest vervulde Simeon kwam op dat moment 'door de Geest in de tempel'. Gelovigen gaan nu zoals hij geleid door Woord en Geest naar de tempel, het huis van God, om daar Christus te zien. De Heilige Geest brengt ons in Gods tegenwoordigheid en toont ons de heerlijkheid van Christus, ook in Zijn vernedering op aarde (Luk. 2:25vv.; Joh. 16:13-14).
3. *Derde tafereel: God onafgebroken dienen in de tempel* (Luk. 2:36-38). Wij zien hier ook de profetes Hanna in de tempel. Zoals Hanna (of: Anna) zullen wij niet uit de tempel wijken. Voortdurend zullen wij in Gods tegenwoordigheid leven om Hem te dienen, terwijl wij anderzijds tegenover anderen van Christus getuigen en over Hem spreken (Luk. 2:36-38).
4. *Vierde tafereel: Jezus vinden in de tempel* (Luk. 2:40-52). Evenals Jozef en Maria mogen wij Christus zoeken en vinden 'in de tempel'. Hij is nog steeds het grote Middelpunt van allen die naar Hem luisteren en die door Hem worden ingewijd in de dingen van de Vader (Luk. 2:49).
5. *Vijfde tafereel: een offer voor de reiniging in de tempel* (Luk. 5:12-16). Als mensen die principieel en praktisch gereinigd zijn van onze 'melaatsheid', de bezoedeling van de zonde, vertonen wij ons aan de grote Priester over het huis van God en brengen wij een dankoffer voor onze reiniging. In Lukas 17 herhaalt zich dit toneel en zijn het *tien* melaatse mannen die worden gereinigd, maar één van hen is een Samaritaan. De genade die in Christus is verschenen, doorbreekt de scheidsmuur van de omheining tussen Israël en

de volken en doet uiteindelijk de wet van de geboden en inzettingen teniet (Luk. 17:14; Ef. 2:14-15; Hebr. 10:21; vgl. Lev. 14).

6. *Zesde tafereel: opgaan naar de tempel om te bidden* (Luk. 18:9-14). Het huis van God is ook nu een plaats van gebed. Maar *hoe* bidden wij: zoals de farizeeër of zoals de tollenaar (Luk. 18:11-13)?
7. *Zevende tafereel: tempelreiniging vandaag* (Luk. 19:45-48). Wij mensen zijn in staat van het huis van God een 'rovershol' te maken en alleen aan onze eigen belangen te denken. Zo maakte Israël van de dienst van God ooit een dienst rondom het gouden kalf (Luk. 19:45-46; vgl. Ex. 32-33). Christus maakt radicaal een einde aan zulke misstanden, want het oordeel *begint* bij het huis van God (1 Petr. 4:17).
8. *Achtste tafereel: onderwijs in de tempel* (Luk. 20:1-8). Gods huis is niet alleen een huis van gebed, maar ook van onderwijs. Dit onderwijs wordt door Christus als de grote, hemelse Leraar aan Zijn volk gegeven (Luk. 19:46, 48; 20:1; 21:37-38; vgl. Ef. 4:1-16).
9. *Negende tafereel: offeren in de tempel* (Luk. 21:1-4). Wij verschijnen niet alleen met offers van lof en dank, maar ook met offers van weldadigheid en mededeelzaamheid in Gods nabijheid. Bij het geven ziet God het hart aan, zelfs al kunnen wij zoals de arme weduwe slechts twee koperstukjes afstaan (Luk. 21:1-4; Hebr. 13:15-16).
10. *Tiende tafereel: het voorbijgaan van de tempel* (Luk. 21:5-38). Geen steen van de tempel van Herodes zou op de andere worden gelaten, ondanks alle schone schijn (Luk. 21:5-6). Zo zijn er prachtige geestelijke én letterlijke bouwwerken opgetrokken op christelijk erf, maar kunnen ze standhouden in de dag van het oordeel? Wij moeten onderscheid maken tussen het huis van God zoals het *door mensen* wordt gebouwd, en zoals het *door God* wordt opgebouwd tot een geestelijke tempel in de Heer (1 Kor. 3; Ef. 2). Het gaat uiteindelijk om het contrast tussen het grote Babylon en het Nieuwe Jeruzalem. Hoe bouwen wij aan het 'huis van God'?
11. *Elfde tafereel: het gescheurde voorhangsel* (Luk. 23:44-49). Toen Christus stierf en het verlossingswerk had volbracht, scheurde het voorhangsel van het tempelhuis doormidden (Luk. 23:45). Volgens Mattheüs en Markus scheurde het van boven naar beneden. God Zélf haalde daarmee om zo te zeggen een streep door de Joodse eredienst als de weg om tot Hem te naderen.

12. *Twaalfde tafereel: lofprijzing in de tempel* (Luk. 24:52-53). Ook wij mogen voortdurend 'in de tempel' zijn om God te loven en te prijzen, en dat op grond van het volbrachte verlossingswerk en in de kracht van de Geest Die door de verhoogde Heer is uitgestort over de Zijnen (Luk. 24:53; Hand. 2).
